

Diarienummer: SUN-2025/423

Handläggare: Irina Persson , vattenstrateg

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Beslut om ny VA-taxa för 2026

Förslag till beslut

Samhällsutvecklingsnämndens förslag till kommunfullmäktige:

1. Kommunfullmäktige tillstyrker förslaget om ny VA-taxa 2026 för Knivsta kommun.
2. Brukningstaxan höjs med 17% enligt upprättat förslag till ny VA-taxa.
3. Övriga punkter i VA-taxan justeras avseende förtydliganden och ändringar i punkterna 3, 5.1, 6.2 och 12.1 d) enligt ändringsförslag.
4. Ny VA-taxa börjar gälla från och med den 1 april 2026.
5. Kommunfullmäktige uppdrar åt Roslagsvatten att utreda möjligheten att införa en taxemodell som beaktar näringsverksamhetens nytta kopplat till lägenhetsavgift.

Sammanfattning av ärendet

Anläggningstaxan föreslås lämnas oförändrad 2026

Brukningstaxan föreslås höjas med 17% för att för att täcka resultatförändringen på ca 7,1 mkr. Konsekvenser om inte brukningstaxan höjs enligt förslaget blir att ett ägartillskott på 7,1 mkr för 2026 för att säkra likviditet och inte behöva låna till driftskostnader.

Utöver nivåjusteringar i taxan föreslås vissa justeringar i taxans övriga paragrafer avseende taxan i stort där texten anpassats och definitioner har uppdaterats. Paragraferna 3, 5.1, 6.1 och 12.1 d) uppdateras och justeras. Reducerad avgift införs för lager- och förrådsutrymmen och sporthallar.

Ärendets uppkomst och historik

Den allmänna VA-verksamheten ska vara självfinansierande genom avgifter som regleras i VA-taxan. Som VA-huvudman är Knivstavatten skyldig att se över VA-taxan så att den speglar kostnaderna för att bygga ut den allmänna VA-anläggningen enligt VA-planen och för att på ett säkert sätt sköta och underhålla den.

VA-taxans avgifter ska vara rättvist fördelade efter den nytta som en fastighet anses ha av den allmänna VA-anläggningen. Dessutom gäller självkostnadsprincipen vilken innebär att avgiften inte får vara större än vad som behövs för att täcka de nödvändiga kostnader som krävs för att ordna och driva den allmänna VA-anläggningen inom kommunen.

Inom VA-området sker hela tiden en utveckling i form av ny praxis och nya former av bebyggelse eller andra typer av behov i samhället som gör att taxan behöver uppdateras. Taxan behöver därför uppdateras för att följa lagkraven.

För att uppnå detta föreslås VA-taxan ändras enligt följande.

Anläggningsavgift

Anläggningsavgiften är den engångsavgift som en fastighetsägare betalar för att ansluta sin fastighet till den allmänna va-anläggningen. Den ska täcka fastighetens del av kostnaderna för utbyggnaden av reningsverk, vattenverk, pumpstationer, huvudledningar och ledningsnätet fram till tomtgräns. Knivstavatten har som målsättning att anläggningstaxan ska vara självfinansierande för den VA-utbyggnad som sker.

Knivstavatten är i en fas där merparten av projekten är självfinansierande med den nuvarande nivån på taxan. Detta gör att det för närvarande inte finns behov att höja taxan utan den kan ligga kvar på samma nivå sedan tidigare. Taxan föreslås därmed lämnas oförändrad 2026.

Hur taxan utvecklas framöver beror på framtida behov och förutsättningar, men i nuläget finns inga planer på förändringar för 2027 och 2028.

Brukningsavgift

Brukningsavgiften är den periodiska avgift som en fastighetsägare betalar när denna har anslutit sin fastighet till den allmänna va-anläggningen. Den ska täcka fastighetens del av kostnaderna för drift- och underhållskostnader, kapitalkostnader för investeringar eller andra nödvändiga kostnader för att tillhandahålla vattentjänsterna som inte täcks av anläggningsavgiften. Va-taxan ska enligt lagen om allmänna vattentjänster vara skäligt och rättvist fördelad efter både den kostnad och den nytta som föreligger när en fastighet är ansluten till den befintliga VA-anläggningen.

Höjningen av brukningstaxan på 17% behövs för att täcka resultatförändringen på totalt 7,1 mkr. Kostnadsökningarna hänför sig framför allt till ökade räntekostnader för nybyggnationen av den nya överföringsledningen till Käppala med tillhörande pumpstationer och ökningen av reinvesteringar, totalt 11% av taxehöjningen. Övriga driftskostnader ökar också, men kompenseras av intäkter från fler kunder och ökad förbrukning.

Taxehöjningen beräknas träda i kraft den 1 april 2026. Varför nio månaders intäktshöjning ska täcka tolv månaders kostnader. Om höjningen gjorts den 1 januari 2026 i stället hade höjningen blivit 13%.

Tabellen nedan visar de största enskilda orsakerna till den höjda brukningstaxan.

Förklaringar	%
Brukningsintäkter	-6,7%
Anläggningsavgifter och övriga intäkter	0,5%
Inköp	0,1%
Ökning av reserv	1,1%
Rörelsekostnader, övriga	1,1%
Personalkostnader	2,4%
Avskrivningar	5,6%
Räntenetto	11,0%
Skatter	1,8%
TOTALT	17,0%

Övriga föreslagna ändringar av va-taxan

Föreslagna ändringar finns redovisade i ändringsförteckningen, bilaga 2.

Det har gjorts vissa redaktionella ändringar, införandet av tydligare definitioner och språkliga anpassningar för att öka tillgängligheten.

Uttryck anpassas till sedvanliga i VA-branschen och i överensstämmelse med Svenskt Vattens taxebegrepp. Ingen ändring i innebörd är avsedd.

För lager- och förrådsutrymmen, dit endast anställda har tillträde, samt sporthallar införs en reduktion av anläggningsavgiften på så sätt att bostadsenhetsavgiften (tidigare lägenhetsavgift) reduceras med 50%. Anledningen till detta är att dessa utrymmen genom dess utformning som de enligt bygglov kan nyttjas för är begränsad i nyttohänseende, något som därtill bekräftas av det påtagligt lägre förbrukning av vatten för denna kategori av verksamheter. I situationer när en viss typ av användning har en lägre nytta på detta vis brukar den betecknas "uttunnad". Med hänvisning till att en VA-taxans utformning och konstruktion ska bygga på principen om skälighet och rättvisa bör sådana ytor i byggnader erhålla en reducerad avgift. Ekerö kommun har idag en sådan reducering i sin taxa.

Dock har såväl ishallar som simhallar en väsentligt högre nytta än sporthallar då dessa är direkt beroende av en vattenanslutning för att alls kunna nyttjas för det ändamål för vilket bygglov har beviljats. Därmed är det inte möjligt att med hänvisning till principen om skälighet och rättvisa reducera avgiften för dessa ytor.

Taxetekniskt erhålls reduktionen genom att bostadsenheten för dessa ytor

definieras till 300 m² i stället för 150 m², vilket innebär att för dessa ytor läggs häften så många bostadsenheter till grund för debiteringar för en viss yta.

Lagstöd

Lagen om allmänna vattentjänster (2006:412)

Barnkonsekvensanalys

Barnkonsekvensanalys är gjord enligt checklista.

Underlag för beslut och beslutsexpediering

Underlag för beslut

Tjänsteutlåtande 2025-11-12

Bilaga 1 Påverkan på olika typer av fastigheter, Knivsta

Bilaga 2 Ändringsförteckning VA-taxa 2026, Knivsta

Bilaga 3 VA-taxa Knivsta 2026

Beslutet skickas till

Akten

Kommunfullmäktige

Roslagsvatten

Jenny Rydåker
Samhällsbyggnadschef

Barnchecklista inför beslut

Alla under 18 år är att betrakta som barn.

1. Påverkar beslutet barn?

Ja X ☐ Nej ☐

Rent vatten och fungerande avlopp påverkar barn.

2. Hur har barns bästa beaktats?

Ja

3. Beskriv eventuella intressekonflikter.

4. Barn tillfrågas vid övergripande fleråriga planer/styrdokument. Har så skett?

Ja ☐

Nej ☐

Inte aktuellt. Beslutet rör inte en övergripande flerårig plan eller ett flerårigt styrdokument. X ☒